

בעזרת השם יתברך

ספר
עקרי הד"ט
על שחיטה וטריפות

חודש מנחם אב שנת תשמ"ה לפ"ק

ברוקלין נוא יארק

ס פ ר

עיקרי הד"ט

חלק ראשון על אורח חיים

הלא דבר הוא ליקוטי בחר ליקוטי עיקרי הדינים מהפוסקים וכו"ה שנתפרסמו אחר כדפסת חבורי בעלי הכופות שקדמוני ואיזה כי שבאו לידי יד ככה וליקטתי את חיבור הלז מ"פ ספרי שו"ת ישנים וגם חדשים וגם משו"ת כ"י אשר עדיין לא נדפסו כפי שיחבאר שמוחם אחר ההקדמה .
והוספתי גם אני לע"ד בכמה מקומות מה שהאיר ה' את עיני .
ה"צעיר דינאל טירני ס"ט . בכמוס"ל משה דוד ז"ל . ר"ת הד"ט

פיעטרקוב

בדפוס הרבני הנגיד כו"ה טובי שרגא פייבל בעלכאמאוסמבי ני"ו

לפ"ק

ת ר ל י ח

שנת

СЕФЕРЪ ИКРЕ ГАДАТЬ

т. е. главныя правила еврейской вѣры,

соч. Раввина ДАНИЛА ТИРОНИ

въ двухъ частяхъ. Часть 1-ая.

ПЕТРОЖОВЪ

въ Типографіи и Литографіи Ф. Белхатовскаго

1878.

ארו הן הסכמות מרבני גאוני עולם שנדפסו על הספר הגדול בדפוס פרינצי ושם נדפסו באריכות ומחמת הוצאות הדפוס הצגנו אותם בקצרה

הסכמת המאורות הגדולים הרבנים המובהקים ר"ם דגור רעה . הרינים המצוינים בי דינא רבא דק"ק ליוורנו יע"א . אתה ה' השמרם נס"ו בכל עת ובכל שעה

בכדר המדרגה! כסיר נכורים כשרגה . לארץ ולדריס . כבוד של פיקריס שמו נאס לו . לפי מכללו . **עיקרי הד"ט** על כדר ד"ח שלחן ערוך כי שמה ישבו כסאות . למופת ולאות . ליונים לחורב שלא חשכתה מים רבים לח יוכלו לכניה . ויומא בי סאדנא חגלומא יוליא לאור כל מאי דשייך לחלק א"ח ושפטיה חזני חב החלם כה יעשה לו חלקים ובה יוסוף יכא רעוא דשפתיה לדרך בעגמא לאדפוסו כדנא כל שאר החלקים שמהם סודתה יולאה לעולם בכל הערים כרחוקים וקרובים :

אשרי חנוש יעשה זמא לקוח חב ספר החורב נרות גדיבא ועשב פרי למעלה משמיה מיכב יכני ליה מלה חפניה דפיטומא גשב נדבות . גם חב זה לעומת זה לחוץ שומעת יבורך מפי עליך ועלו ובלו במשכן של"ו חוחמי נדבות כסנה וכהנה נבות . וחלו ליה עיניו חלויות חב כדון ללוחא ננד פני עלין ליבדר לן מר משיח לישראל . וכל לליון גואל . אז ימלא שחוק פינו כהוף וחליל . שם חכמו זכתי דק עולכ וכליל . נדרים ונדבות :

מאן דחמא חמיא מנהקסא סעבריס כניטו לראות האי ענדחא שפירחא מור"ח ק"י חמי וכאור בקר לא עבות . אפיקרא דרינא פרח"א ויולא פרח ויין לין וכדה נחב . לראש פנה . במדות כסחורב נדשה . ופגש נדבש"ס . בחר ערבא קא אזיל בפחקא דערבות . האי מאן דבלדק כל אמרי פיו ועלב יפיע . אחמתי נברא ואחמתי קמיע . כרב המוכק ונוגה ברק כמוכריר **דניאל מירני** נר"ו רמיא מסימנא . ככדי כבשי דחמנא . בעיר **פרינצי** העדינכ . אשר סוחריס רבים ונכנדים לחורב ולחטודה הללו בעלי ישיבות :

נודע בשערים שמו . במעטיו ובמקומו . נקי נחדרי חורב כמאן דמנח כניססיס . כל מידי דלייר וחמיס פתחין ליכ בעיליחיה . מעלנא חיה ליכ כמס מעלות טובות . עפיה שפיר ואנביס . קרא סרבי ושכ סרבי . וכיס מדי עברו . יפין עין אורו . הא למגרס הא לעיוני . הגמרא כסימני . עושב חרובות :

פסיק ומי כלכות פסקופ . לכל דבר המחלוקות . קבן כעמיר ויכי כקלר חמין מקרא מעט וכלכות מרובות . חס"ף במזכיר שפרי סכרוס . אמרות טכורות . נארות נארות . חולב לכבות . יושב

הכיד הרוחמים לכבוד התורה צעירי הצאן אשר בק"ק ליוורני יע"א בד' ימים לח' שבט שנת ואורך ימים תבו"נה לפ"ק חולעת יעקב נונים ואים ס"מ . אריהו חיים ואלנסן ס"ט . אברהם קורייאט ס"ט בכמה"ר יהודה זלה"ה .

חלו רבנים המוכסקים יושבי על מדין פה עיר המכולל וויילנא

אברהם במה' יצחק פאציפיקי זק"ל . **אברהם** במה' שלמה הלוי סינץ זצ"ל . **אברהם** במה' רפאל משה חיים יונה זלה"ה .

חלו רבנים המוכסקים יושבי על מדין פה עיר המכולל חנקות

הצעיר **רפאל ישערי** אזולאי ס"ט . **מרדכי רפאל שמשון צמח** ווימברו . **אריה חי נחמו** ס"ט . חלו רבנים המוכסקים יושבי על מדין פה סאנזיליא

מתתי נסים שירני ס"ט . **יעקב שמשון שבת** בלא"א **רפאל יששבר** ס"ט . **יצחק רפאל** במה' ארישע מיכאל פינצי זק"ל ס"ט פה פארבוה .

הקדמה

הסדרת הצעיר המחבר אשר בבלי דעת מלין יחבר

חבורי רבנים כנז' ילחו לאור בעולם חבורים חמרים רבים ונכנדים לח ידעתי ספורוס אמרתי גם חמי חל לבי ללחא אחרי עקבותיהם סדרת נקיסנא בידיא וכן סדר למקרא העדה קדושה קדושים אשר נארג המס ב' וג' נרגרים נראש אמיר חמרות טכורות מהפסקים אשר נסארו מעיניכם שלא נחפרסמו בזמנא זמניסם , ויען ויען כי הונחו סכס כל שהוה עיקר וכוס של עיקר"ים נקחתי בידי יד כסה על ק קרחתיו בשם **עיקרי הד"ט** דהכונה חיה ס' בעיקר"ים שלקמתי חמי המסדר ר"ה שמי הנעיר **הד"ט** ובכמה מקומות כוספתי גם חמי מעט מעט מהבא לירי ורשתי , כסדר לור ישועתי , עורי ומגיני עורה נלרות ועס שדאיהי חמי דניחל כהקדמא כרב דברי דוד דף כ"ב ע"ה שכחב שחבר ס' ליקוטי דוד ע"ד ס' לקט הקמח (שלא זכינו עדיין לראותו) וגם רחסיי חב כלהש אשר דבר חיה בחלקים

מה סיכס של מגילת סדרים כלו אשר סדרתי ולקמתי ומחי נפקה מינה ללקט אור"ו , ללקוט שושנים ששוים כלכות וקרב זכ חל זה דברי חכמים כדרכות ומסמרות , מה כמעשה כוז אשר עשיתי ככדר קדשים וקדשי דורות , דרשו מעל ספר כ' וקראו כספרי דבי רב פנים חדשות וסרב לקט הקמח דלסיח שס שס ג"כ אמרות טכורות , סלד השוס שכסס להקל מעלנו לפת כוורך כמסח כנד ללוג ספרים שרבו כמו רבו משערוס , לדרוש ולחור נארשס חרש החיים היס אחס מי שיחד הדבור בענין כבא לירינו לשמוע אשר ידברו וכן יעשו לדרות , לא לכוכס אחרה להכסה למעשה לדון ולסורות עפ"י קקלר חמין וליקוטים הללו שכס כעפס מיסם הגדול שכל אחד ואחד מהפוסקים ז"ל ללל נמים חדירים מיס שאין להס סוף למחן שכן אשר לנו למאורות . לפקות עינים עורות , והוחיל אחרי כ"ה

גד' וכספק חס נולד לאחר שנדרסה האם יש להטריף במכ"ש דהאם אף חס נולד קודם שנדרסה האם כיון דאין לעובר כח לברוח ולפרוס עג"ק כולי האי ואלו נדרס אף חס המקום רחב שאין לחוש בגדולה לדרוסה כיון שיכולה לברוח משא"כ עובר שגולד לשעתו ודחה סברה רבנא ביח יעקב סי' ח' שהשוה דין ודל דרוסה לדין ולד ערפס והגם שולד ערפס מוסכם להכשיר מ"מ גולד דרוסה יש להחמיר וכדעת הרב פייבוש הביאה הרע"ז סי' ע"ט ופר"ח שם לאסור : (שנו' יעקב ח"א סי' ר"ז) :

הר"מ ועיין להרב בעי חיי שהאריך בדין דרוסה מסי' פ"ז עד סי' ז' ועיג"כ לרב"ח סי' קמ"ז וקמ"ח :

ה החזיק בסורחאוי במוחא יעקב שלו ריש כלל פ"ט לפסח חרנגול' ואוויזים שגולה שע"צ ראשיהם גבוהה משאר הגולה וברובן יש חסרון בעלם הגלגול' ושכן ראה בניה הגאון חמיו וכדו לפסח דלא כהרב חנוך ז"ל שכתב ליזהר לכחלה שלא לקנוחם : (שם סימן ס"ג) :

הר"מ ועיג"כ להרב שחי הלחם סימן מ"ב בדין חרנגולה שיש לפן כמין כובע נולד בראשן דאם נמלאו תחתיו נקבים כרי כן מחלה ברייתן ולא חיישין לנקיבה קרום של מוח ובסברה מהר"א חמיגו שקיי' מנהג ירושלים ודלא כהרב גיבו דחה סורחא סורח"א בזכר ולהחמיר ע"ע היה רשאי ולא על אחרים ועיין בל"ץ סימן ע"א ורמ"ע סימן ע"ז וכן קיבל מרבותיו להל' ועיג"כ ראיות מופתיות שכליות שביא ברוחב בינחו להוליא מלב המחמיר כסברה הרפ"ח גיבו ובס"י ל"א סס"ק ז' גם הרב ח' לישראל הסכים לסברה ה"ל' להכשיר ועיג"כ להרב חוט המשולש אחר דרשותיו סי' ג' שכתב שכן עשה מעשה בעיר ברוסא ושהסכימו גדולי ה"ד להחיר ע"צ זכרון שמוחם ועיין להרב שער המי' סי' ל"א אות ח' לדעתו ז"ל כהרב פר"ח להחמיר שלא לשחטה לכחלה בירושלים חוב"ב שקבלו עליהם סורחא מרן ע"ש שגשא ונחן קלה בדברי הרב חב"ש ומ"ש בשם הרב ז"ל הגו' ע"ש ועיין להרב נודע ביהודה בחי"ד סימן ה' דכתב דאחוזת שיש להן נקב בגלגולה מהחולדה ואין נקב שיעור חסרון יש להקל ובפרט כשהעור שעליו סוחם הנקב ודלא מרש"ך סימן מ"ו ס"ק ג' ואף בעוף המים הדיון כן דאין סוף הקרום לנקב . והעיד על עצמו איך לזה לשוחט אחד לכהיה הכרב ראשי אוווח לייבש ואחר שהפשיט עורם מעליהם בדיק יוחר מששים וככלם מלא נקב קטן בגלגולתם שאחר שנחייבש העלם ואין עליו שום עור נראה נקב קטן וכיון שנתחבר לו שברייתן כך הכשיר כהחלט חס הנקב קטן שאין להספק בו לפ"ע שיעור סלע בבהמה אבל חס הנקב גדול שיש להספק בשיעורו לא היה מחירו רק בהפסד מרובה ע"ש . ועיג"כ להרב בעי חיי סימן כ"ח דמחיר בפשיעות בחרחל דשכחו חרנגולים שחסר מהקדירה למעל' מהעלם מחלה בריית' ושאל' למור"ח דמטריף בניקב פחות מסלע הכא שאני דלא חיייליד ביה ריעוחא :

ו הביא בשם הרב עפר יעקב כ"י חשו' א' במעשה שהיה בעוף פאזוני' שנפל מגובה איזה אמות חוץ בחר מים והעלוהו מחס חי ולא עמד על רגליו ולא הלך ואף שהורה נו המורה שלא לשחטו עד אחר מע"לע שחטו ורואו שפרכס וכדוין מסוכנת ומ"מ הסריפו והסכימו עמו הרב"ח מריגיו וברי"ם פארבה ממודונה והר"י ג"לס מויניאיה ע"למו שפסק מחלה להחיר הודה אח"כ בענותותו על האמת ובפיו מלא לאחר שחזר בו והסכים לאסור וכוזיה הרב המחבר שאין לזה דין מסוכנת ולכן הפרכס אינו מעלה או מוריד : (וע"ל סי' ח' אות כ"ז ולקמן אות ז') (פחד יצחק כ"י אות ע' ערך עוף וכו') :

ז הרבה להשיב בדין טלה ח' שהוכחו ככה בדיק גדול על כחפה עד שאינו יכול לילך רק בנ' רגלים ועל שהוכח אינו יכול לישטן עליה כלל וחשש השולח מרסוק איברים או שנשברה ח' מללעותיו מחמת המכה' וכנסת השבר בפנים ונקב הריאה כמו שאנו חוששים בנשבר או נשמת הגוף . והרב המחבר הוכיח במישור שכיון שהלך אין לחוש עוד לרסוק איברים ובפרט על שלא היה רק בנ' מידי' ולגשבר ויקב הריאה נמי אין לחוש דשאני עוף שריאה נחבאת בין הללעות וקירוס הבשר כך בין ללע לללע . (שו"ח כ"י מהרב עזריאל דיאניה סי' ע"ט) :

הר"מ וע"ל אות ב' ואם נכוס ורבלה ואיזה יכולה לעמוד ושחטוה בלי שהייה ובלי עמידה כלל אין ספק דמקדס וכו' בסדיא

ח' והוליו לביתו וכבש עליו בגרן להוליא המוח ומלחו וכדמיו וכשלו ולעה ערב הביא המוח לפני בודקי' ולא מלאו בו ריעוחא ואל' הקונה דעודנו מכה בקדקד להוליא ראה מעט מים ולא ידע כמה ושאלוהו חס היה כמלא כף שאובלי' בו ואמר כן ושאלוהו למח לא נח מיד לשאלו והשיב שהוא אינו בקי רק שאשחו ספרה דבר ע"ס השכונת ואל' שגריך לשאלו ומיד נח אללס ולא ידעו בבודקי' מה להשיב ונעשה ערבוניא גדולה שהיחה לבעה"ז כהנה לש"ק מלחו ככבש ובפרט בניה חתונה וזיכס ש"ק אחר חפלה נחועדו הכוסמכים ונשאו ונחמו בייכס והכשירו להיות שנת הדמח ועונג שנת ושמתח חתונה והפסד מרובה והסכימו עמהם הרב המחבר והר"ח ש' אמאריליו להקל . ועיג"כ להרב פרי' האדמה ח"ד ד"כ ע"ג בדין ספק חס המוח מקיף שהביא ג"כ סברה הריביל ח"ג דף ק"ז וכל"סג סי' ל"א אות י"ע ורש"ך סי' ל' ס"ג חולתס ועיג"כ כל סי' י"א אות כ"ז : ועיין להרב שער המים סי' ל"א אות ה' שהביא בסימן שכתב הרב"ח להכמין מאיזה בהמה היא בגלגולה שנמלא כחוכו מים ושלדעתו אין סימן מוכנה הוא לפסוק עליו להקל ע"ש :

ב עוף שנשחברה ח' מללעותיה וראש השכיבה חד כקון חלוי במחלוקת אחרוני' וכמ"ש הפר"ח סי' נ"ד ויש להטריף במכ"ש בנשבר הגף ובסברה הרדכ"ז והסכים לדבריו הרב רבו : (בית יוסף במנהגי ארגיל סי' ס"א) :

הר"מ ועיין להרב שחוט ח"א סי' ר"ה וחי' ס"ס ס"ג בדין עלם השדרה של חרנגולה כחוט מעוקם ועב ונראה שנשבר העלם עם הכשר וחזר ונקשר היטב אין לחוש לפסיקה החוט ושחזר ונחפשא ושיש להקל בהפסד מרובה אבל חס נודע ודאי שנשברה המפרקת ורוב בשר אף שהחוט קיים הוי נכילס ודאי דלא כרס"ז ס"ס כ"י והפר"ח שם . וראיתו גם כן בחשונה כ"י להר"ם פרויניאללי סי' קנ"ז בדין חרנגולה שנשבר לה עלם בשדרתה ולא היחה מהלכה ח"ע"ס שלא יל' העלם לחוץ וחשי' העולה בייס אח"כ כל שלא העולה אחר גמד הטעינה הראשונה ושהה אח"כ כ"א יום ואח"כ העולה בייס יש להטריף היא וביניה כיון שאינה הולכה דחיישין שמה נפסק החוט ולא אמרינו שגרונה נקטס כיון דאיכה ריעוחא (עיין בעור ומרן סי' ל"ב ונ"ד) ואף חס השבר לתעס מהגף שאין לחו' לפסיקה החוט מ"מ כיון שאי' מהלכה יש לחוש ע"ש ואם יש עוקץ בשכיבה נלע"ד להטריף היא וביניה אף חס חזרה וטעינה דחיישין לנקיבה אחד מהאיברים הפנימיים אחר הטעינה מחדש אמנם חס חזר ונקשר יפה ואח"כ הטעינה שפיר איכה למימר דאי איחא דנקב לא היחה טוענת מחדש ואחר שנקשר יפה שוב אין לה עוקץ לנקוב ולענין ספק אף יקב החוט ע"ל אות ג' ועיין להרב בעי חיי סי' ע"ה דטעמא עמיס על שהורה לאיסור עוף שאחד מללעותיה שכורה ואפי' אין בה עוק' שאין סחירה להורחאו ממחיתין ר"פ ח"ט ע"ש .

ג ב'י שקנה בהמה אחת שהיחה הולכה במישור ושחטה ובאו אח"כ ב' אנשים ואמרו שסם מכירים בהכמה ההוא שהיו רואים לקנוחה ואל' הסוכר שלא יקנוס שגולעת קלה לפי שהירך נפל מהקפדה חס אין המוכר אומר שגודע לו כוודאי דשף מדוכתים ושאל' המורה שגריך בדיקה רק דקים ליה הכי על רחופה לולעת חיישין לדדמי ובכמה פשרה דחא מדינא דהש"ס שמוטה ירך אינה נאסרת חל"כ איעכול יניי ואף למקלח הפוסקים בעינן עכ"פ דאיפסק ניבי ואף למ"ד בשמוטה ירך דאין חנו בקיאים אי איפסקי או איעכול כ"ד כשמוטה לפינו משא"כ בניד"ד דאין שמוטה לפינו לא קודם ולא אחר שחיטה רשאין חנו לבדוק יניי עוד לו שם בבהמה שנחקה כרגלים אחרונים ונעש' חגרת לריך בדיקה יניי דכס' ל"ד ס"ז במגררת רגליה לא חיישין לריעוחא אחריון שגרונה נקטס שאני הכא דחברא בלדה ששחקה (ועיין לעיל הגבה אות ב') (שם ח"ב סי' י"ב) :

הר"מ ועיין להרב בית יודא במנהגי ארגיל סי' ס"ז שכתב מרבו דבוקא דאטעמא דלא שף מדוכתיה אף חס נחעכלו ינייו יש להכשיר דחתי' בעי' שף מדוכתיה ועיכול יניי ודלא כפר"ח סי' ז"ב סק"י דמטריף בעיכול יניי בלדה ועיין להרב זרע אמת ח"ב סי' ע"ו דספק להחיר כקוליא ששמת מהסוק ועוד וכשר חופין חס רובו חס ח' איפסק ולא איעכול יניי ונשא ונחן בדברי מור"ם סי' ג"ה וב"צ וסי' ס"ב ס"ג והרשב"א סי' פ"ט ור"ד ע"ש :

ד דורס שנכנס לדיד ונמלא לסורן קחוכה בלאח מכן ועובר'